

Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної системи України в умовах євроінтеграції

Шкрибайло Н.В., студент Тернопільського відділення ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Романенко О.В.*

Останнім часом все гостріше постає питання про необхідність реформування правоохоронної системи нашої держави. Демократизація суспільних відносин, конституційна реформа, активізація процесів євроінтеграції, удосконалення законодавства у напрямку посилення захисту прав та свобод громадянина вимагають насамперед чіткого визначення структури правоохоронної системи, теоретичного обґрунтування сутності правового статусу правоохоронних органів, шляхів і напрямків удосконалення їх діяльності. Необхідність системних реформ правоохоронних органів зумовлена міжнародними зобов'язаннями України, у першу чергу, в рамках членства у Раді Європи. Україна має виконувати цілу низку рекомендацій цієї організації, які стосуються як індивідуального виконання Україною своїх зобов'язань, так і універсальних вимог щодо правоохоронної системи країн-членів. Аналіз сучасного стану діяльності правоохоронних органів засвідчив недооцінку принципів раціонального підбору, підготовки, переміщення й використання кадрів та мотивації праці, єдності впливу всіх методів управління для підтримки цілісності соціальної системи; економічності й ефективності управління; пріоритетності в досягненні стратегічних цілей, науковості і прогнозування соціального управління у діяльності правоохоронної системи. Наслідками нехтування даними принципами є недостатня ефективність діяльності у сфері боротьби зі злочинністю та правопорушеннями, неналежний рівень захисту прав, свобод та законних інтересів учасників суспільних відносин. За своєю структурою правоохоронна діяльність може поділятися на: попередження виникнення умов та причин суспільно небезпечних явищ; припинення процесу їх розвитку; ліквідацію негативних наслідків. Вона спрямована на охорону суспільних відносин, врегульованих правом нормами права, від будь-яких посягань.

Таким чином, правоохоронна діяльність здійснюється в межах охоронних правовідносин і має відповідати принципам правоохоронної системи. У них інтегровані всі принципи права, правового регулювання, принципи правосвідомості і законності стосовно цілей, завдань, засобів і методів правової охорони суспільних відносин.

Важливим питанням у соціально-політичних процесах є так званий бюрократичний чи людський аспект забезпечення прав і свобод людини і громадянина, який полягає в тому, що існує особлива група людей, які займаються справою управління. Він впливає з технократичного підходу до проблем реалізації державної влади.

Головна причина цього, лежить скоріше не в правовій, а у політичній площині, оскільки суттєві зміни у правовому статусі, підпорядкуванні, структурі правоохоронних органів здатні кардинально вплинути на баланс політичних сил у суспільстві, встановлення якого, як свідчать події останніх років, потребувало значних зусиль з боку всіх суб'єктів політичної діяльності. Однак це не свідчить, що право повинно залишатися осторож вказаних процесів. На нашу думку, завданням правової науки у сучасних умовах має бути внесення науково-обґрунтованих пропозицій з реформування правоохоронної системи з урахуванням необхідності подолати сховану протидію кардинальним перетворенням діяльності правоохоронних органів та наслідків такого реформування для українського суспільства. Вирішення такого завдання

потребує складення вірогідних аналітичних прогнозів того чи іншого варіанту змін правового статусу, структури та підпорядкування правоохоронних органів, однак найбільш важливими, є критерії, базуючись на яких, можливо було б досягти підвищення ефективності діяльності всієї правоохоронної системи.

З метою забезпечення деполітизації правоохоронних органів та оптимізації кадрових процесів у правоохоронних органах необхідно здійснення наступних заходів: а) чітке закріплення на рівні законів, які регламентують діяльність правоохоронних органів, порядку, процедури та умов призначення і звільнення з посади керівників всіх управлінських ланок; б) з метою забезпечення додержання принципу гласності у діяльності правоохоронної системи проводити обов'язкову трансляцію засідань органів влади, до компетенції яких входить звільнення та призначення на посади керівників правоохоронних органів, їх заступників, керівництва правоохоронних органів в областях та на транспорті, по телебаченню і радіо. При цьому процедура звільнення та призначення на посади відповідних працівників має включати висвітлення причин та мотивів прийняття означених управлінських рішень (із врахуванням вимог Закону України «Про державну таємницю»); в) здійснити поступовий перехід до заміщення всіх начальницьких посад у правоохоронних органах на конкурсних засадах, за умов відкритості і прозорості процедури оцінки кандидатів і чіткого визначення критеріїв такої оцінки.

Отже, підводячи підсумки необхідно зазначити, що обов'язок щодо підтримання законності, порядку і внутрішньої безпеки Європейського Союзу лежить саме на країнах-членах. Це є одним з основних загальних правил правоохоронної політики Співтовариства. Основним критерієм, який слід використовувати при визначенні шляхів удосконалення правоохоронної системи України у нинішніх соціально-політичних умовах, є забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Це саме той критерій, крізь призму якого, слід проводити реформування в сучасних умовах. Але при цьому необхідно відійти від декларативності цього принципу та реально втілювати його у життя.

Імідж поліцейських в різних країнах світу та його вплив на взаємовідносини з учасниками дорожнього руху

Шруб І.В., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри адміністративної діяльності НАВС

Як свідчить проведене нами порівняльно-правове дослідження, працівники дорожньої поліції в різних країнах світу наділені неоднаковим обсягом владних повноважень. У свою чергу, це суттєво впливає на їх взаємовідносини з учасниками дорожнього руху і, відповідно, формує їх імідж.

«Найжорсткішими» поправу визнаються працівники дорожньої поліції США. Це пояснюється тим, що вони діють за принципом «презумпції винуватості водія», тобто кожен зупинений ними водій розцінюється як потенційно небезпечний злочинець. У зв'язку з цим, тактика дій поліцейського побудована таким чином, щоб не допустити правопорушення та забезпечити особисту безпеку. З цієї метою, зупинений транспортний засіб перевіряється ще в патрульному автомобілі (для цього автомобіль оснащується всім необхідним комп'ютерним обладнанням). При спілкуванні з поліцейським, водій зобов'язаний чітко дотримуватись певних правил: тримати руки на рульовому колесі, не робити різких рухів, виймаючи посвідчення водія, заздалегідь попереджати поліцейського про свої дії. Невиконання будь-якого з цих правил